

סיכום היצירה

סבא זיסקינד הוא ניצול שואה מאוקראינה. סבא איבד את בנו "אוס" ואת נכדו מנדלה. נכדו היה כנר גאון בן 12 והסבא אינו מפסיק לדבר עליו ולהיזכר בו ובמה שעוללו הנאצים לקהילה של כמה עשרות אלפי יהודים. לסבא יש שעון אורלוגין שבו הוא מסתיר גיליונות המתארים את קורות הקהילה שלו. אבל האורלוגין "שבת מלכת" - הפסיק לעבוד, תקוע בזמן בדיוק כמו שסבא תקוע בזמן עבר - בשואה. חדרו של סבא מוזנח, פירורי בייסקוויטים ושאריות מזון על שולחנו. הפתילות שעל המדף מפויחות, מלאות פיח, שהוא אסוציאציה לארובות אשויץ. סבא לובש גופייה צהובה, ארוכת שרוולים, הצבע הצהוב מזכיר את הטלויזיה של היהודים בשואה והשרוולים הארוכים בקיץ ממחישים שהסבא תקוע בתקופה אחת ואינו מבין שהזמן הזה השתנה ממזמן.

הידיים של סבא - בתחילת הסיפור הן כשל ידי נערה צעירה. בסוף לאחר שנודע לו שבקשתו לא תמומש, ידיו מתוארות כשל "ידיים מגוידות" (יד - פירוש זיכרון).

השם - סבא מתמלא תקווה שנודע לו שרעיה - נכדתו עומדת ללדת. יש לו בקשה אחת: אם ייוולד לה בן שיקראו שמו בישראל: מנדלה. הזוג נרעש, (נבהל ומסרוב) ורחל אמה של רעיה, מציעה פשרה: מנחם. שם מודרני, ישראלי. אך גם הצעה זו בטלה ומבוטלת. הם טוענים ש"ריח זקנה נודף ממנו", זהו שם גלותי (מן הגולה) והוא עלול להיות אומלל כל חייו.

סבא - בדומה לאילן עתיק שורשיו יונקים מן האדמה.

רחל - היא דור הביניים - גם ניצולת שואה וגם חיה בארץ ומבינה את הדור הצעיר.

רעיה ויהודה - מסמלים את הדור הצעיר, הצבר, שרוצה לשכוח את הסבל והזוועות.